

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНА НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ ЯК ПЕРЕДУМОВА ПСИХОТРАВМИ ОСОБИСТОСТІ У СКЛАДНІЙ ЖИТТЄВІЙ СИТУАЦІЇ

О.А. Зеленько, кандидат медичних наук,
доцент кафедри загальної психології,
КНУ імені Тараса Шевченка, м. Київ

Анотація. Автор виокремлює вектори подолання або зменшення психотравмуючого впливу обставин світоглядного конфлікту України та Росії, а саме: власні ресурси особистості, соціальну підтримку як малої соціальної групи, так й суспільства в цілому.

Ключові слова: психотравма, особистість, складна життєва ситуація.

Аннотация. Автор выделяет векторы преодоления или уменьшения психотравмирующего влияния обстоятельств мировоззренческого конфликта Украины и России, а именно: собственные ресурсы личности, социальную поддержку как малой социальной группы, так и общества в целом.

Ключевые слова: психотравма, личность, сложная жизненная ситуация.

Summary. The author define the vectors of overcoming or reducing the traumatic influence of the circumstances of the world-view conflict between Ukraine and Russia, namely: personal resources of the personality, social support of both a small social group and the whole society.

Keywords: psychotrauma, personality, difficult life situation.

Будь-яка складна життєва ситуація, яка також завжди носить кризовий характер, ставить особистість перед потребою вибору шляхів адаптації до актуальних умов. Це може привести до формування психотравми за умов недостатності механізмів психологічного захисту або надмірного за інтенсивністю або видом впливу. В такому випадку для подолання або зменшення психотравмуючого впливу обставин особистість має розраховувати не лише на власні ресурси, але й на соціальну підтримку як малої соціальної групи, так й суспільства, частиною якого вона себе вважає, в цілому. Малі групи надають таку підтримку переважно через особистісні контакти, які здебільшого є емоційно вмотивованими. Суспільство ж у цілому в такому випадку має надати світоглядні, етичні, сенсоутворюючі, ідеологічні орієнтири, тощо, які здатні значно полегшити залучення особистістю власних ресурсів. В умовах сучасного не лише військово-економічного, але перед усім світоглядного конфлікту України та Росії

залишається практично незруйнованою ключова матрична структура російсько-радянської ідеології: досі продовжується домінування православної церкви (географічність підпорядкування патріархату принципового значення не має), визнання заслуг «ветеранів» російсько-радянської армії 1918-1991 рр., святкування псевдоперемоги України у другій світовій війні, шанування вояків-агресорів афганської війни 1979-1989 рр., амбівалентне ставлення до подій громадянської війни 1917-1920 рр., лівацькі економічні сподівання тощо. Замість чіткого, навіть спрощеного ідеологічного пояснення суспільно-економічних подій, особистості пропонується самостійно орієнтуватися в кризових умовах, що неминуче призводить до формування важкої психотравми.

Social and political uncertainty as a precondition psychotrauma personality in difficult life situations.

Any difficult life situation, which is also always a crisis character puts personality before choosing paths need to adapt to current conditions. This can lead to the formation psychotrauma failure under conditions of psychological defense mechanisms or excessive intensity or type of influence. In this case, in order to overcome or reduce the impact of the traumatic circumstances of the person has not only on their own resources, but also on the social support of small social groups, and society, of which it considers itself as a whole. Small groups provide such support primarily through personal contacts, which are mostly emotionally motivated. Society as a whole in this case should provide the philosophical, ethical, meaningful, ideological orientation, etc., which can significantly facilitate the involvement of a person's own resources. In today not only military and economic but before all the ideological conflict between Ukraine and Russia is practically indestructible key matrix structure of Russian-Soviet ideology, still continued dominance of the Orthodox Church (the principle of geographical affiliation does not matter), recognition of "veterans" of the Russian-Soviet army 1918-1991,

pseudo-victory celebration of Ukraine in world war II, honoring soldiers aggressor Afghan war 1979-1989, ambivalent attitude to the events of the Civil War of 1917-1920, leftist economic expectations and more. Instead of a clear, even simplified explanation of ideological social and economic developments of the individual proposed independently navigate the crisis, which inevitably leads to a severe psychotrauma.

Общественно-политическая неопределенность как предпосылка психотравмы личности в сложной жизненной ситуации.

Любая сложная жизненная ситуация, которая также всегда носит кризисный характер, ставит личность перед необходимостью выбора путей адаптации к актуальным условиям. Это может привести к формированию психотравмы в условиях недостаточности механизмов психологической защиты или чрезмерного по интенсивности или видом воздействия. В таком случае для преодоления или уменьшения психотравмирующего влияния обстоятельств личность должна рассчитывать не только на собственные ресурсы, но и на социальную поддержку как малой социальной группы, так и общества, частью которого она себя считает в целом. Малые группы оказывают такую поддержку преимущественно через личностные контакты, которые в основном являются эмоционально мотивированными. Общество же в целом в таком случае должен предоставить мировоззренческие, этические, смыслообразующие, идеологические ориентиры и т.д., которые способны значительно облегчить привлечение личностью собственных ресурсов. В условиях современного не только военно-экономического, но прежде всего мировоззренческого конфликта Украины и России остается практически неразрушенной ключевая матричная структура российско-советской идеологии: до сих пор продолжается доминирование православной церкви (географичность патриархата принципиального значения не имеет), признание заслуг «ветеранов» русско-советской армии 1918-1991 гг.,

празднование псевдопобеды Украины во второй мировой войне, почитание воинов-агрессоров афганской войны 1979-1989 гг., амбивалентное отношение к событиям Гражданской войны 1917-1920 гг., левацкие экономические ожидания и тому подобное. Вместо четкого, даже упрощенного идеологического объяснения общественно-экономических событий, личности предлагается самостоятельно ориентироваться в кризисных условиях, неизбежно приводит к формированию тяжелой психотравмы.